

Nr 147.

Av herr Sundqvist m. fl., angående förbättrade betingelser för den andliga vården å sjukvårdsinrättningar.

Enligt gällande sjukhusstadga skall vid varje lasarett och därmed jämförlig sjukvårdsinrättning, förutom läkare, syssloman, husmoder och erforderlig sjukvårds- och ekonomipersonal, även finnas prästman. Denne som enligt samma stadga antages och entledigas av direktionen, åligger:

»att i enlighet med vad mellan honom och direktionen överenskommes besörja gudstjänst- och andaktsstunder å lasarettet;

att jämlikt därom medelade bestämmelser å lasarettet föra anteckningar om födelser, dop och begravningar, ävensom till vederbörande meddela uppgifter rörande sålunda verkställda anteckningar; samt

att i övrigt å lasarettet tillhandagå vid där förekommande prästerliga förrättningar.»

Som framgår av dessa bestämmelser, förutsätter gällande lag att de sjuka å de allmänna sjukvårdsinrättningarna bliva föremål jämväl för andlig omvårdnad. Förståelsen för och uppskattningen av denna verksamhet torde ock under senare år ha avsevärt ökat. Särskilt beaktande förtjänar härvid den fördjupade insikten om själavårdens betydelse icke endast för psykiska konflikter och depressioner, utan även för återvinnande av förlorad kroppslig hälsa.

Trots lofvärt intresse — ofta omvitnat — från såväl direktionernas som de anställda prästernas sida synas rådande förhållanden ifråga om denna verksamhet i vissa fall lämna åtskilligt övrigt att önska.

De allvarligaste bristerna synas i huvudsak ha sin grund i det förhållandet, att de allra flesta prästerliga befattningarna vid sjukhusen äro bitjänster. Vid sidan av en ofta krävande församlingstjänst har prästen sålunda att söka besörja den andliga vården vid sjukhusen. Om en sådan anordning är möjlig vid smärre sjukhus, måste den självfallet vid de stora sjukhusen erbjuda mycket stora svårigheter. Genom en av Svenska kyrkans diakonistyrelse nyligen verkställd undersökning ha dessa svårigheter fått en gräll belysning. Av denna undersökning framgår sålunda, att pastors tid å sjukhuset huvudsakligen tagits i anspråk för predikotjänst och expeditionsgöromål. Enskild själavård medhinner endast sporadiskt. Än mera sällan förekommer att patienternas behov av underhållning, förströelse eller studier genom pastor betjänas. Gudstjänsterna, som i regel hållas en gång i veckan, ordnas ambulatoriskt på avdelningarna. Å stora sjukhus återkommer då gudstjänst till en och samma avdelning mycket sällan. Lägges härtill att det expeditjonsarbete, som åvilar pastor, å de större sjukhusen

är relativt omfattande, inses lätt att den egentliga själavården ofta blir eftersatt.

En allmän omprövning av förutsättningarna för den andliga vården vid sjukvårdsinrättningarna, eventuellt med revision av nu gällande stadga, synes sålunda i hög grad påkallad. I främsta rummet bör härvid de större sjukhusens behov beaktas. Att å de allra största sjukhusen präst heltidsanställes, synes vara ett rimligt krav. Härvid bör undersökas, huruvida icke lämpligen vissa andra smärre uppgifter, exempelvis biblioteksarbete, där anslutning till offentligt bibliotek icke förekommer, bildnings- och förströelseverksamhet bland personalen, där sådan påkallas, o. s. v., böra kunna förenas med den direkt prästerliga uppgiften. Å orter med flera medelstora eller smärre sjukhus synas befattningarna kunna sammanslås och innehavas av en och samma prästman. Där detta icke låter sig göra, borde ordinarie församlingspräst, som anställs vid medelstort sjukhus, beredas möjlighet till ämbetsbiträde för att härigenom kunna effektivt ägna sig åt sjukhus-tjänsten.

Då givetvis särskild vikt måste läggas på att de lämpligaste och för denna uppgift bäst skickade prästerna anställas, synes anställningsförfarandet böra bli föremål för prövning.

Beträffande direktionernas rätt att anställa och entlediga präster torde ingen ändring vara påkallad. Däremot kan det allvarligt ifrågasättas, huruvida icke biskops eller domkapitels yttrande över de sökande bör infordras. Likaså synes anställandet böra ske för viss tid, t. ex. för en period av högst tre år, naturligtvis direktionen obetaget att förnya anställningen.

Med ovan berörda spörsmål rörande förutsättningarna för en fullt tillfredsställande själavård å sjukhusen höra slutligen åtskilliga andra av s. a. s. mera yttre beskaffenhet samman. Bristen t. ex. på rum för enskilda samtal, icke endast mellan präst och patient utan även mellan patienten och dennes anhöriga gör sig mångenstädes allvarligt gällande. I samband med en behandling av här berörda frågor synes sålunda även böra övervägas, på vilket sätt de yttre förutsättningarna för själavården å sjukhusen må kunna förbättras.

Under åberopande av vad ovan anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående förbättrade betingelser för den andliga vården å sjukvårdsinrättningar.

Stockholm den 20 januari 1943.

Gunnar Sundqvist.

Verner Hedlund,
Östersund.

Harald Hallén.

Alarik Hagård.

K. A. Westman.

Rudolf Boman.

Wald. Svensson.

Gustav Hallagård.